

فكر اسلامى

نومرو ۹ ۲۲ شعبان العظم ۱۳۱۴

شورای امت

۲۵ كانون ثانی افرنکی ۱۸۹۷ سنه ۶

آدره سبز:

آبونه بدلی: هر رايچون سه لکي برانکيليزيراسيدر. - بازار ايرتسى کونلرى شراولتور -

داخله بولنان ارباب غيرت و حيمه نشر و تعميمى تعهد ايتديكى حالده بجاناده کوندريلور .

وسائط مخصوصه ايله ايسه ينلر ايجاب ايده جک فضله اجرتى کوندرميلدر

نسخه سى ۲ غروشدور

قانون اساسى - صندوق البوسته نمرة ۳۳۰
مصر القاهرة
CANOUN - I - ESSASSI
BOITE SPECIALE
N. 330
CAIRE, (Egypte).

افکار عمومیه ملیه یی تور ايله وطن مقدسمن ک تخليصى شريعت و حيمت نامنه طلب ايدن جريده مزك تعميمى هر مسلم و عثمانلى ايجون برفريضة در

مقاله شرعيه

دردنجى نسخه ده امام غزالى حضرت تيرنك ملوك ايله محاطله و الفت حقنده كى اقوال شرعيه سنى نقل ايامش ايدك . بودغه ده مشار الهك يته بو مهم مبحث حقنده كى سرد ياتنه دوام ايده جكر . علامه شهير بيوربورلر كى :

« نقل ايتديكم اخبار و آثار سلطان ايله محاطله و الفتده انواع فساد و قته لرا ولدينه دلالت ايدبورلر . بونى اصول فقهيده داخلنده تشرع ايتك لازمدر كه بوسايه ده مخاذرى اولان و يامكر و ده حرام بولنانلر مباحلردن تفريق اولو نسون :

سلطان ايله الفتده بولنانلر الله تعالى و تقدس حضرت تيرنه درت صورته عصيان ايتكه معروضدر ، كه بونلر ده يافعايله ، ياقوليله ، ياكوتويله و اعتقاديله اولور .

برنجيسى ، سلطانك سراينه كيريلتجه مقصوب برار ضده بولمق احتمالى وارد كه مالك مشروعتك اذنى اولمقسزين كيرمك حرامدر . سلطان ظالمك سرايى كندى مالايله يادير دينى و اراض مقصوده او طور مديقى مفروض اولسه كنه حقوق عباد ايله بنا ايديلن بوسرايه كيرمك حرام ايله اتفاع ايتكدر . سرايك تماميله حلال مال ايله وجوده كتير ليدكى قبول اولندينى حالده سلطانك ياتنه كيرمك و سلام و بركمده باس بو قدر . فقط سلطان ظالمك ياتنه كيرنجيه سجده ايدرجه سته متعديانه سلاملر و بركم يرلر قانق و سلامدن صوركده آياقده طور مق ، خدمت ايلمك ظالمه مكرم اولمقى موجودر كه ظلمه آلت اولان ولايت و سلطنتى سبيله ظالمه تواضع ايتك شرعاً معصيتدر .

ظلمه آلت اوليوب محضاز نكيكلندن دولاني اصحاب تروندن برينه قارشى اقراط تواضع كوسترمك ، ال اويك دخى معصيتدر . شرعاً مباح اولان سادهجه بر سلام و بركمدر . لكن بر مجبوريته محققه تختمنده تهلكه دن اجتناباً ال اويك تواضع كوسترمك حرام اوله ماز . فقط عادل بر پادشاهه . محترم بر عاله . امر ديتدن دولاني مستحق حرمت اولان ذواته اكلملك ال اويك جائدر . نصلكه ابو عبيده الجراح (رضى الله عنه) حضرت نرى شامده حضرت عمر الفاروق (رضى الله عنه) ملاقى اولتجه اتى اويتش ايدى . و آن كورن اصحاب كرام نهى و انكار ايتمه مشلردى .

بعض علماء ظالم باشاهلره قارشى ده ايلرى كيده رك بونلرى تحقير ايتك حكمتيه مبنى سلامتيرنى بيله آلمنى جائر كورمديلر .

آنلردن اعراض ايله ديلر ، و بو حركتلى الله تعالى يه اك كوزل قريتدن صابيلدى . لكن فكر بجه ظالم پادشا هارك و يردكلى سلامى آلوب رد ايتمك لازمدر ، زيرادر سلام واجب اولوب ظلم ايله بو جوب ساقط اولماز . ايشته بو قسم زرد سلطان و ارانلر ك فعللر ايله ياه جقلى معاصى يي و لازم كن اصول حركتى كوستر . ايكنجى معصيته سكوتدر : ظلمه سلاطين و امرايك ياتنه كيدنلر كه اوراده بر جوق حرام شيلر كورمى ، سبانه تصادف ايتمه سى بولنانلر ، كفر لر و فحشياه متعلق سوزلر ايشتمسى طبعيدر كه بونلره قارشى سكوت حرامدر . اكاه امر بالمعروف نهى عن المنكر واجب اولور . فعلا منعه مقتدر دكلسه لسانيه ذم و تقيج ايتميدر . بوراده بو صورته تقيجندن نفسه تهلكه كلهجى ملاحظه سى

وارد اولورسه ده سلطان ظالمك ياتنه كيتمك دائماً تحت مجبوريته اولمديغندن نظر اعتباره آله ماز . شرعاً اوذايك سلطانك ياتنه كيتمه مى و (نهى عن المنكر) ايله مكلف اولغه محل و بركمه مى لازمدر . لكن بعض مستتلا احوالده كيتمك مجبوريته اولورسه تهلكه ملحوظه يه قارشى (نهى عن المنكر) وظيفه سى ساقط اولور . معاصى اربعه دن اوچنجيسى قوليله حقه عصيان دركه ظالم بر پادشاه و يا خود وزيرك ياتنه كيدنلر آنى مدح ايلر ، باطل سوزلر يي بر طاقم خلوص كارانه تبصير ، باش صاللا مقرر و حتى كولنج بوز كوستر مالايله تصديق ايلرسه و يا خود او ظالمك ملاقاتنه عرض اشتياق ايلديكى ، ذاته حب و موالاتى بولندينى و بقاى عمر يينه دعاخوان اولديغنى اظهار ايلرسه حرامدر .

دردنجيسى : ظلمه يه دعا دركه هيچ بروقده حلال اولمز آنجق « اصلحك الله » ، « وفقك الله للخيرات » ، « طول الله عمرك فى طاعته » ، يعنى (الله سنى اصلاح ايلسون ، خير ايم موفق ايتسون . عمرك طاعتده اوزون اولسون) كسى دعا لر حلالدر ، بوقسه على العيا دوام عمر يينه . اكال نعمته دعا ، « دولانا » و يا بوكامثال الفاظ تعظيميه ايله تكريم جائر دكلدر . « من دعا لظالم بالبقاء فقد احب ان اغضب الله فى ارضه » ، يعنى رسول اك (صلعم) افندمز بيور بوركه « ظالم بر پادشاهه دنيا ده بقاسيله دعا ايلدن كيمسه ارض اللهده او ظالمك عصيانته بحت ايتش اولور » هله ظالمه دعا . شش مرتبه سته و ارديريلورسه او پادشاهده اولميان شيلر ذكر ايدلك طبعيدر كه او حالده كاذب ، منافق ، مكرم ظالم اولمق كى معاصى متعددده ارتكاب ايدلش اولور .

« ان الله يغضب اذا مدح الفاسق » یعنی فاسق مدح
ایدها بجه جناب حق شبهه سز غضب ایدر ، و « من اكرم
فاسقاً فقد اهان على هدم الاسلام » یعنی « فاسق تکریم
ایدن کیسه اسلامتک هدمه اهان ایلماش اولور » احادیث
شریفة سنده کورولدیکی وجهله برکیمه نك ظالمک
دعاؤشانسند بولنسی ، اقوال و افعال سیئه سنی تصدیق
و مدحه قدر وارسی بقای دینه تجاوز کی ا بولک
معا صیدندر . معصیته رغبت عمومیه بی تحریرکدر .
بصلکه تکذیب ، ذم و تفتیح وظائف شرعیه سی معصیه
رغبت منع و زجر در .

سفان ثوری (رضی الله عنه) حضرت تریله « ظالم
بربرده اولمک درجه سته یا قلاشه شرعاً صویرمک
جائز میدر » دیه صوردیلر . « خیر ، او حاله هلاک
اولمیدر ؛ زیرا او کاصویرمک ظلمه اهاندر » دیه جواب
و یردی . لکن بعض علماء « بردها ایتمیه حکمته توبه
ایدرسه صویروب کچملی در » دیدیلر .

بویاده اقوال شرعیه قطعیدر . هر مسلمه « بغض
فی الله » واجیدر ، و معصیتی سون ، رضا کوسترن
عاصیدر .

واکر برشخصده خیر و شر اجتماع ایدرسه حیرندن
دولایي سومک ، شرنندن دولایي بغض ایلماک واجیدر .

یوق پادشاه بوصایبان مساویک عمومندن بری
اولورسه — که پاک آزماجوظنیدر — کنه استقبال

ایچون احتیاط لازمدر . « یا معشر المهاجرین لاتدخلوا
على اهل الدنيا قاتها مسخطة للرزق » یعنی (ای اصحاب

مهاجرین اهل دنیا یانه کتمیکیز آنلرزق تریله قعات
ایتموب ناخوش و غضبناک اولورلر) حدیث شریفده

کورولدیکی اوزره بویکی اختلاط لک نمخا ذیری یک زیاده در .
سعدین المسیب ملوک امویه بن مروان بن عبید

الملکک اوغلاری ولید و سلیمان بیعت ایتمک اوزره
دعوت اولندی . سعید جواباً « کیجه وکوندوزک

اختلافی باقی اولدقجه ایکی به مایعه ایتمم ؛ زیرانی
ذیشان حضرتلری ایکی بیعتدن نهی بیوردی » دیمشدر .

بونک اوزرینه ولید « بر قودن کیر آخر قودن ایچق »
دیه تکلیف ایتمش ایسه ده سعید اوکاده رضا کوستر

مینجه کند ایسه یوزدنکک اوردورلدی . بوده اعظم
اسلامک بویکی نقاط مهمه شرعیه به نهرتبه اعتنا کوستر

دکرنه مثالدر .

نتیجه شونیده سوبله ملکه ظالم پادشاهلرک یانه
ایکی صورتله کیرمک جائز اولور . برنجیسی بسلوک

طرفندن امر اچارصادر اولورسه — امر اکرام دکل —
که اجابت ایلمیجه یا ذانی موجب و یا خود فسادریه

بی ، احوال سیاسی نك اضطراری داعی اولورسه منفعت

عامه به رعایه کیتمک لازمدر ، لکن پادشاهک ذاته
اطاعة واجب دکلددر .

ایکنجیسی : ظلمه اوغرائیلور و یا خود بردیگری
ظلمه اوغرائیلورسه نهی عن المنکر و یا تعظم صورتیه

کیریلور . لکن بونده ده پادشاهک افعال سیئه سنی سنا
ایتمه مک ، یلان سوبله مک و قوبولی مأمول اولان

نصایحی تبلیغ ایلماک شرطدر .

(مابعدی وارد)

شیخ علی زاده

محی الدین

عصر حاضر یاد کارلری:

« طوپال عثمان پاشا »

کچنکی نسخه لرده بونام آتندند بندلریلماش و غایه
مقصد آکلاتیلماش ایدی . حتی فاتحه کلام اوله رق ده

بیلدیز ارکانندن باشلامش ایدک . بودفته ده دیگر
برونه بی انظار عبرته وضع ایدیوروز . بیلدیز

محصولاننده دوام ایدره ک سلسله انتظامه رعایت ایدیه
مدیکنه سیلر چوق : اولاً عزت لر ، راغب لر ، لطفیلر کی

ذاتاً هرکجه معلوم و اولجه ده میدان تشهیره چکلمش
ایله وقت کچیرمکه حال مساعد دکل .

ثانیاً بوضورتله اصل گوشه ده ، بوجاقده قالا
کروهه وقت قاندریش اوله جق . بنه علیه اله

کچمش معلومات انتظام و تشریفاته باقلمسزین بی درپی
ننبر اولنه حقدر :

مشیر عثمان پاشا حقنده بزه و یریلان معلومات یک
مفضلدر . بنه علیه خلاصه درج ایتمک مجبور یئنده

قالقد . و حتی حجازوا ایلمکنه قدر کچن قسمی طی
ایتمک ؛ زیرا هر مختصر یازمش ایدی . هم ده اطمشان

بخش دکل ایدی دیگر قسمک خلاصه سی بودر :

« عثمان پاشا ارزنجانی مرحوم عزت پاشانی استخلافاً
فریقلمکه حجاز و ایلمکنه تعیین اولندی . بوراده کی

باشلیجه اجرا آتی میاننده امیر مکه عبدالمطلب افندی
حبس و تسمیه ایله اموال نك مصادره سی ، حجازه

صوکتیرمک بعض اماکن مقدسه بی تعمیر ایتمک اوزره
هندستاندن طوپالایان اهان نك برقمسعی درجیب

ایلمسی — که قونسلوسلرک راپوریه باتدر — اوصره
ده طائفده منی بولتان مدحت و محمود جلال الدین

پاشارک بوغدری ملری خصوصنده استابولک و امرینی
اجرا ایتمی ، و برجوق مشایخی بولی . بولسز حبس

ایله قدیه نجات طوپالایه رق ارتکانی اوغرنده حکومتک
باشنه بیک بلا آچمی بیانه شایاندر ؛ که هب بوحرکتلرک

محصولی اوله رق انشای افنکا کنده ۳۶,۰۰۰ لیرا درجیب

ایتمش ایدی :

« فقط سیئانه جز اولوق کرکدر ؛ که بوسره ده آیا

قارینه و قوروق صوقومه عارض اولان بزوجهله
کوتوروم اولمشدر . »

« بونی متعاقب حب و ایلمکنه تحویل مأرت
ایلمشدر ، که اوراده ده جابری زاده لر ، مدرس زاده

لر کی خاندانی صویدی بی کی عمیق اووه لی مظلوم
باشانک وفاتی اوزرینه اونک ده املاکی قاقیق ایسته

مشدر . فقط وارثی بولتان ممدوح یک (شمذیکی داخله
ناظری ممدوح پاشادر . که اواده یقنده میسدان امتحانه

چکیلر جکدر .) دهادیشلی حیقمه سی اوزرینه موفق
اوله مامشدر . »

« بورادن هنکام افنکا کنده ۳۰,۰۰۰ لیرا قدر
طویدی محققدر . بومأموریتندن صوکره و ایلمکه

قوماندانلق انضامیه یته تعیین اولنوب ایکی سته دوام
ایدن مأموریتی اتانسنده زمینک مساعدنه سندن حقیقه

استفاده ایدرک مشایخ صویق ، مأموریت صائق ، ایکی دفعه
و یرکو تحصیل ایتمک ، عسکرک تعیینانندن قالا ن کسمک

ایله ۶۰,۰۰۰ لیرا کتاب ایلمشدر . »

« بعده بشتجی اردویه مشیر تعیین ایدیلوبیدی آی
دوام ایدن برمدت ظرفنده قونطور اخیلرله اورتا قلدن ،

سندات مخصوصه دن ، و اهالی به متعلق خصوصات
عسکره دن اون بیک لیرا قدر احتلاس ایتمشدر .

و بوخدمت مکافاتی اولوق کرکدر ، که بوسره ده مصطفی
عاصم پاشانک ارشالی اوزرینه سوریه و ایلمکی ده عهده

سنه احاله اولمشدر ! »

« بوضورتله وسعت کسب ایدن ارتکابل میاننده
حج محافضتک نصی ایچون ۴,۰۰۰ ، محاسبه سنک تأخیر

ایچون (؟) ۲,۰۰۰ ، بلدی ریاستک احاله سیچون ۴,۰۰۰ ،
عبدالحمد الروبی مسئله سندن آلتان ۶۰۰ لیرا لرایله

عزل و نصیدن ، مشایخک صوبوله لرندن ، معاش قسیر
مقدن اله کچن ۲,۰۰۰ لیرا به قریب بر مبلغ شان عرضدر .

و اورتو دوقس بطریقک شامه دخولیچون جران ایر
افندی واسطه سیله ۲۰۰۰ لیرا به بر یونان نشانه

ثابته ده بومیانده در . »

« بورادن صوکره کنه حجاز و ایلمکنه دفعه
ثابه اوله رق تعیین و یاورا کرملک ایله تبجیل اولندی و

که آلتی آی دوام ایدن بومأموریتندن عون الرفیق
باشان قوباردی بییدی بیک لیران باشقه اسرای

زنجیه تجارتسندن ، و ابور قومانیسه لرندن ، ضبطه
سندانندن وسائره دن ۳۵,۰۰۰ لیرا قدر چیرمشدر . »

« دفعه ثابه اوله رق حلبه تعیینده دخی میان
کوکی مسائلندن ، اعشار احاله سندن ، سندات مخصوصه دن ،